

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 4-1956

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 4 - 1956I N H O U D

- I Communisme Internationaal
- II Activiteit van de C.P.N. en haar
 hulporganisaties
- III Activiteit van Indonesiërs, West-
 Indiërs en Chinezen
- IV Agenda
- V Overzicht der stakingen in de maand
 april 1956

I/1

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

Nà het partijcongres te Moskou.

In en buiten de Sowjet-Unie hebben de verantwoordelijke partijfunctionarissen zich de jongste weken nader georiënteerd op de marsroute van Moskou. De besluiten van het XXe Partijcongres hebben diepe sporen nagelaten en bovenal zijn de kaders de opschudding nog steeds niet geheel te boven.

Sedert midden april j.l. blijken de diverse communistische partijen, o.a. ook die in het Westen, althans formeel enige orde op zaken te hebben gesteld door het aanvaarden van resoluties, rapporten e.d., welke instemmen met de draagwijdte der jongste Sowjetrussische beslissingen. Dit betekent nog geenszins, dat zij voortaan een ontwikkeling zonder schokken of onaangename verrassingen tegemoet zouden kunnen zien.

Zoals in het vorige overzicht nog kon worden vermeld, zag de C.P.S.U. zich reeds kort na het publiceren van het officiële afwijzende standpunt ten aanzien van Stalin's persoonsverheerlijking ("Prawda", 28-3-'56) genoodzaakt front te maken tegen partijgenoten, die de strijd tegen de persoonscultus aanpakten om de autoriteit van de partij zelf te ondermijnen ("Prawda", 5-4-'56).

Deze vermaning werd internationaal door de communistische partijleidingen overgenomen, hetgeen toch niet voldoende bleek om de verhitte gemoederen overal afdoende te kalmeren.

De heftigste uitingen komen tot dusverre uit Polen, waar de publieke opinie zich, naast partijpers en parlement, fel tegen uitwassen van het regiem heeft gekeerd, een complex van reacties, die men tot voor kort voor onmogelijk zou hebben gehouden.

Het is nu zeker nog te vroeg om met sommige waarnemers te menen, dat de aldaar naar boven gekomen tegenzin veel meer is dan een van hogerhand bewust toegestaan en min of meer geleid "stoom afblazen".

Van de westerse communistische partijen, die geruime tijd ook aan de top in grote onzekerheid moeten hebben verkeerd ten aanzien van de jongste gebeurtenissen in Rusland, heeft de P.C.F. uit de gerezen strubbelingen enige praktische lering getrokken. De Franse c.p. ziet blijkbaar in, dat zij met een zekere voorzichtigheid te werk zal moeten gaan, teneinde haar invloed op brede bevolkingslagen op den duur te kunnen behouden.

In de Franse partijpers verscheen daartoe onlangs een serie van zes beschouwingen over het XXe congres van de C.P.S.U., geredigeerd door Pierre Courtade, gezaghebbend buitenland-redacteur van de "Humanité".

De omstandigheid, dat in Nederland de C.P.N. deze publicaties onder de verzamelkop "Het licht en de schaduwen" volledig in "De Waarheid" heeft overgenomen, accentueert de bijzondere betekenis van deze voorlichting, die onvermijdelijk binnen het keurslijf van het communisme gehouden,

I/2

tactisch niet onbeheilig is gegeven.

Courtade beschikt in de bedoelde verhandelingen over een soepel-overredende woordkeus en een typisch-communistische argumentatie. Zoveel doenlijk zijn beide dienstig gemaakt aan een poging tot rechtvaardiging van vele schokkende partijzaken, zoals de afrekening met Stalin's persoonsverheerlijking, het oprakelen van de "misdaden" van Beria, het betreuren van de geënceneerde processen tegen "partijvijanden" en de liquidatie van achteraf onschuldig bevonden lieden, die nu door Moskou of de satellieten in hun partij-eer zijn of worden hersteld, o.a. Bela Kun en Rajk in Hongarije, Kostow in Bulgarije etc. De Slansky-affaire heeft die wending (nog) niet genomen. Zelf werd Slansky opnieuw schuldig bevonden, zij het niet op de oude aanklacht van Titoïsme. Enkele zijner medebeklaagden zijn wel gerehabiliteerd.

Binnen het bestek van dit overzicht kunnen slechts enkele citaten van Courtade's merkwaardige artikelenreeks worden gegeven. Z.i. bestaat er voor een communist geen enkele morele verplichting om zich te rechtvaardigen tegenover lieden, "die wij altijd weer, wat er ook gebeurt, aan de andere kant van de barricade vinden"....

De nochtans gegeven rechtvaardiging, die "De Waarheid" zonder commentaar, maar stellig instemmend, overnam is dus kennelijk allereerst bestemd voor "eigen parochie" en verder voor een wijdere kring van op zijn minst het communisme niet-vijandig gezinden.

Courtade laat er geen twijfel over bestaan, dat de communisten revolutionairen zijn en blijven. Ook indien het waar is, zo zegt hij o.m., dat men onder de huidige omstandigheden en in sommige landen de mogelijkheid kan voorzien van een overgang naar het socialisme langs parlementaire weg, mag deze weg niet met het reformisme worden verward.

... "Het reformisme geeft voor, tegen elke logica in, het kapitalisme steeds meer te zullen 'verbeteren'. Maar de communisten zijn revolutionairen. Zij willen op een radicale wijze een einde maken aan de uitbuiting van de mens door de mens".... ("De Waarheid", 8-5-'56).

Hier wordt duidelijk dezelfde ideologische lijn gevolgd, die de partijsecretaris Chroestsjow op het partijcongres in Moskou namens het Centraal Comité op 14-2-'56 nog eens had uitgestippeld. Courtade heeft er blijkbaar rekening mede gehouden, dat er na de "Stalin-onttroning" wel teleurgestelden of ontgoochelden de partijgeleiders zouden (willen) verlaten, een probleem waarmee ook de C.P.N. (zie Hoofdstuk II) wordt geconfronteerd.

Te dien aanzien merkt Courtade op: "Een werkelijke revolutionair is tot het einde toe daar, waar het beste deel van de arbeidersklasse, haar voorhoede, haar partij is"....

De problemen, die hij (dus de "werkelijke revolutionair")

I/3

zich stelt, hebben niet inbegrip van de kritiek op de fouten van het Stalinisme, slechts zin indien hij ze in de partij en voor de partij stelt.

...."Door zichzelf uit de partij te sluiten, door een weloverwogen provocatie, ontnemt men elke revolutionaire betekenis aan zijn beschouwing of aan zijn acties, die dan ook direct verworden tot opportunisme. Zoals vele voorbeelden hebben bewezen is verraad het einde"....

Voor al diegenen, die niet zouden begrijpen waarom vele naaste medewerkers van Stalin, die momenteel deel uitmaken van de collectieve leiding in de Sowjet-Unie, zich eertijds, nl. in de dertiger jaren, niet hebben verzet tegen de toen gerezen en eerst nu openlijk toegegeven misstanden, komt Courtade tenslotte met de opmerking, dat "het er niet om ging zijn eigen leven te redden, het ging erom de Revolutie te redden". En de Revolutie werd, blijkens deze verantwoording achteraf, in de dertiger jaren door "fascisten" en andere "imperialisten" dusdanig bedreigd, dat alle oprechte communisten wel in geweten verplicht waren om, hoe bezwaard ook, de eenheid rond Stalin te handhaven, daar een breuk met deze leider destijds de ondergang van het socialistische vaderland had kunnen veroorzaken.

Deze interpretatie van Courtade vindt een zekere parallel (maar dan op buitenlands politiek terrein) in vroegere verklaringen van de Sowjetrussische leider/(bij zijn verblijf in India) en op 23 april j.l. (bij een hem en premier Boelganin door de Labour-partij in het Britse Lagerhuis aangeboden maaltijd) het bekende Stalin-verhaal opdiste over de door de "München-politiek" van het Westen belaagde Sowjet-Unie, die dientengevolge in 1939 niet anders kon doen dan een niet-aanvalsverdrag, het z.g. Molotow-Ribbentroppact, met Hitler's Derde Rijk te sluiten.

/Chroestsjow, die resp. op 1 december 1955 te New-Delhi
Het Duitse probleem

Spuide Chroestsjow deze onvriendelijke onheusheden doelbewust, eerst in India en - ondanks de toen gerezen Britse protesten - vervolgens in Engeland, nota bene als officiële gast van de regering van het Verenigd Koninkrijk? Enkele westerse perscommentatoren beweren van wel.

Bij monde van de "openhartige" Chroestsjow had het Kremlin op deze manier nogmaals zijn wantrouwen willen uiten tegen bepaalde westerse opvattingen t.a.v. een eventuele hereniging van Duitsland, opvattingen die de Duitse militaire bedreiging van de Sowjet-Unie in de hand heetten te werken.

Derhalve zou Moskou Duitsland vóór alles in een neutrale positie (à la Tito) willen binnenleiden met de hereniging als beloning. De regeling daarvan zou dan moeten

I/4

worden bewerkstelligd op grond van een rechtstreeks Duits-Russisch accoord, met daaraan voorafgaand onderling overleg tussen Bonn en Pankow.

Maar Moskou weet, dat de Bondsrepubliek onder Adenauer elk officiëel contact met de D.D.R. principiëel vermijdt. Onder die omstandigheden kan dit slechts een verder op de lange baan schuiven van het Duitse probleem bevorderen. En dat zou precies zijn waaraan Moskou voorshands de voorkeur blijft geven.

Demobilisatie en vredespropaganda.

De met voortvarendheid voortgezette internationale communistische campagne voor "vreedzame co-existentie" heeft, terstond na het bezoek van Boelganin en Chroestsjow aan Groot-Brittannië en aan de vooravond van het officiële Franse regeringsbezoek aan de Sowjet-Unie, een krachtige stimulans gekregen. Op 14-5-'56 maakte de Sowjet-regering in een persconferentie te Moskou haar besluit bekend om tot 1 mei 1957 boven de in 1955 gedenobiliseerde 640.000 man nog 1.200.000 leden van haar strijdkrachten te zullen demobiliseren: 63 divisies en enige brigades, waaronder 3 in de Duitse Democratische Republiek gestationeerde luchtmachtdivisies en andere militaire eenheden ter sterkte van ruim 30.000 man, zullen huiswaarts keren. Ook een deel van de krijgsscholen van het Sowjet-leger zal worden gesloten. 375 oorlogsbodens zullen worden opgelegd. De technische uitrusting van de Sowjet-strijdkrachten, alsmede de begrotingsmiddelen voor militaire doelen zullen dienovereenkomstig worden ingekrompen. De uit de krijgsmacht ontslagen mannen verkrijgen werk in de industrie en de landbouw.

De Sowjet-Unie heeft er onmiddellijk een uitnodiging tot vermindering van de strijdkrachten der N.A.V.O.-landen aan gekoppeld. De Sowjet-regering, aldus de officiële verklaring, beoogt met dit besluit te onderstrepen, dat voorzover het Europa aangaat, de volkeren van Frankrijk en Groot-Brittannië, alsmede de volkeren van de Sowjet-Unie en de andere vredelievende Europese staten geen oorlog willen, waarvan zij nu nog de zware nasleep dragen en dat zij naar een verbetering van de betrekkingen tussen de staten, naar samenleving streven. /een alzijdige ontwikkeling van de internatio-

Aan het slot wordt gesteld, dat de strijdkrachten der Sowjet-Unie de vreedzame arbeid van het Sowjet-volk afdoende zullen beschermen en dat de Sowjet-mensen en de vredelievende volkeren van andere landen waakzaam zullen blijven tegenover de complotten die de vredeszaak en de vreedzame samenwerking tussen de volkeren vijandig gezind zijn.

Ook indien Moskou zijn leger van 5.250.000 in 1955 met een nieuwe vermindering tot 3.400.000 zou terugbrengen zou de

I/5

I/5

Sowjet-Unie nog een half miljoen meer soldaten hebben dan de Verenigde Staten met hun 2.900.000.

Afgezien van de militaire kant van de veranderingen wordt vooral het economische belang door deze nieuwe maatregel gediend, aangezien de hiaten in de arbeidsmarkt, die ook groter werden door de oorlogsverliezen, enigermate kunnen worden aangevuld.

Voor het opvoeren van het beloofde verhoogde welvaartspeil heeft Rusland in de industriesteden en op het platteland een onverzadigbare behoefte aan werkers.

Concentratiekampen.

Een niet minder spectaculaire aankondiging, die juist voor het afsluiten van dit overzicht bekend werd, is de reorganisatie van het Sowjet-russische strafstelsel. Van hooggeplaatste zijde (Russische geheime politie) is aan een groep Franse socialisten, die een gevangenkamp te Tula bezocht, medegedeeld dat alle concentratiekampen in de Sowjet-Unie binnen een jaar tot anderhalf jaar worden opgeheven. Het deporteren van Sowjet-burgers naar afgelegen gebieden zal voortaan verboden zijn, behalve "in geval van ernstige politieke misdrijven", na een normaal proces.

Voorts heeft Moskou een commissoriaal onderzoek gelast ter herziening van vonnissen van hen die wegens politieke c.q. contra-revolutionaire misdrijven tegen de staat veroordeeld zijn. Onschuldig veroordeelden zullen in oktober 1956 door de evengenoemde commissie gerehabiliteerd moeten zijn.

Rechtsbediening

Zowel in de Sowjet-Unie als in de overige landen van het Sowjet-blok heeft de partijpers sedert het XXe congres gefulmineerd tegen het misbruik om personen uitsluitend op grond van hun eigen verklaring te veroordelen zonder dat afdoend objectief bewijsmateriaal, onafhankelijk van hun bekentenis was verzameld. De rechtsonzekerheid, waarop deze critiek de vinger heeft gelegd, is een product van de Stalinistische zuiveringswoede.

Op 4 mei j.l. heeft de president van de Opperste Sowjet, maarschalk Worosjilow, een door hem getekend decreet doen publiceren, waarin de legale basis voor deze willekeur is weggenomen.

Ingetrokken zijn de amendementen op het Sowjet-Wetboek van Strafrecht, in 1934 en 1937 daaraan toegevoegd.

Deze maakten het mogelijk, dat tegenover aangeklaagden "speciale" ondervragingsmethoden werden toegepast en dat processen werden gevoerd tegen personen, beschuldigd van actieve vijandigheid jegens het Sowjet-regiem.

I/6

Het belangrijkste van de nu bij presidentiëel decreet geannuleerde amendementen gaf de geheime politie onbepaalde bevoegdheid om te arresteren, te verhoren en te bestraffen.

Dit beruchte amendement werd wet onmiddellijk na de dood van Kirow, de Leningradse communistenleider die in 1934 werd vermoord.

Stalin verscherpte destijds de vervolging, mede om zijn vriend te wreken, doch latere geruchten behelzen, dat Kirow juist op Stalin's last uit de weg zou zijn geruimd, teneinde voorwaarden voor het uitoefenen van terreur te scheppen.

Belaagde en verloren posities

Het is buitengewoon illustratief voor de gevolgen die de besluiten van het XXe Congres in de satellietlanden hebben gehad wanneer men de lotgevallen van de diverse kleine Stalins nog eens de revue laat passeren.

In Bulgarije is premier Tsjerwenkow onder de druk der omstandigheden "vrijwillig" teruggetreden; in Tsjecho Slowakije is de Minister van Defensie Cepicka, (schoonzoon van wijlen President Gottwald) ontslagen; in Polen verdween vice-premier Jakob Berman van het politieke toneel. In Hongarije zocht Rákosi, de 1e partijsecretaris, te elfder ure zijn toevlucht in openlijke zelfcritiek en plechtige belofte van beterschap, na nog kort tevoren scherpe aanvallen tegen zijn vroeger afgezette tegenstander Nagy te hebben gericht, die nu overigens om politieke rehabilitatie heeft verzocht. In de D.D.R. beijveren de partijsecretaris Walter Ulbricht en premier Otto Grotewohl zich in het lankmoedig opvangen van op hen geëfende critiek in urenlange bijeenkomsten van studenten, intellectuelen en andere vrijmoedige ontevreden. Zij houden echter, evenals wijlen Bieruts opvolger in Polen, nl. de 1e secretaris Edward Ochab, de politieke beleidsteugels strak in handen.

Zowel in Polen als in Oost-Duitsland wordt nu een zekere vrijheid van critiek aanvaard, maar die mag, volgens de Poolse partijsecretaris, de eenheid van de partij niet in gevaar brengen. In het S.E.D.-dagblad "Neues Deutschland" werd een onlangs gehouden rede van Ochab afgedrukt, die daarin dezelfde argumenten hanteert als zijn collega's Ulbricht en Grotewohl. Ochab keerde zich fel tegen die groepen in de partij, welke een algemene revisie van de door haar te volgen politiek eisen.

Het posthuum eerherstel van Bela Kun, Rajk, Kostow en andere voormalige communistische kopstukken heeft ver buiten de grenzen van hun land weerklank gevonden onder geestverwanten.

Het proces-Rajk, waarin de onschuldig bevonden beklagde in het openbaar zijn "schuld" bekende, heeft in het

I/7

Westen reacties opgewekt bij communisten, die voorheen blindelings de juiste rechtsorde in het Sowjet-blok hadden verdedigd en nu moesten ervaren, dat de westerse beschuldigingen terzake niet kunnen worden afgedaan met de gebruikelijke discriminatie "bourgeois-laster".

De nu onthulde misstanden van die aard zullen bovenal de meer ontwikkelde partijgangers moreel kwetsen en de daaruit voortvloeiende gevolgen zijn slechts te gissen.

Tito-pers over Stalin.

Het partijdagblad van de Liga van Communisten in Joegoslavië (de Tito-communisten) - "Borba", Belgrado, 20-3-1956 - bracht over deze vergrijpen tegen de z.g. revolutionaire legaliteit een hoofdartikel.

Met een keuze daaruit willen wij dit hoofdstuk besluiten:

....."Het XXe congres van de C.P.S.U. aanvaardde verscheidene zeer belangrijke beginselen als bijdrage tot een nieuwe oriëntatie; de C.P.S.U. concentreerde haar krachten niet alleen op theoretische verwerping van de persoonscultus maar eveneens op een tastbare ontmaskering van haar aanhanger, Stalin; het congres heeft de maatregelen, die Stalin tegen zijn opponenten nam, ontmaskerd en veroordeeld; Stalin toonde uiterste onverdraagzaamheid jegens zijn omgeving en bediende zich van geweld tegen hen die hem weerstreefden; Stalins despotisme en het gebruik van gewelddadige politiematregelen begonnen zich te ontplooiën na het XV-De partijcongres in 1934; de meerderheid van de daar gekozen leden en plaatsvervangende leden van het Centraal Comité werden daarvan het slachtoffer; overal zag hij "spionnen", "vijanden van het volk", "huichelaars"; van 1937 tot 1941 werden talloze legercommandanten, politieke werkers en hooggeplaatste legerleiders geliquideerd op valse aanklachten; gedurende de oorlog sloeg hij alle waarschuwingen tegen de komende Hitler-agressie als "provocaties" in de wind, ook die van zijn eigen militaire attaché's in het buitenland en van de Britse premier Churchill en diens ambassadeur in Moskou (3 en 18 april 1941); de verdediging van de Sowjet-Unie was door Stalins toedoen onvoorbereid toen de aanval kwam; het grootste militaire "genie van alle tijden" verzaakte de dringendste alarmen, o.a. gegeven door de toenmalige leider in de Oekraïne, Chroestsjow; de na-oorlogse zgn. Leningrad-affaire, waarbij Wossnessenski, Koesnetsow en menige andere prominente leider het leven verloren, was een product van Stalins despotisme, uitgeoefend op de partijkaders; het 'dokters-complot' werd op dezelfde manier gefabriceerd'.....

HOOFDSTUK II - DE C.P.N. EN HAAR HULPORGANISATIES.

De C.P.N.

Nasleep XXe Congres van de C.P.S.U.

De leiding van de C.P.N. heeft na de in het vorige M.O. besproken resolutie van begin april over het XXe partijcongres te Moskou in andere publicaties geen nieuwe gezichtspunten openende commentaar op dit gebeuren en de daarop in de S.U. gevolgde ontwikkeling geleverd.

Van de hand van Harry Verhey verscheen in het mei-nummer van het communistische kaderblad "Politiek en Cultuur" een artikel over het XXe Congres. Verhey betreedt daarin geen nieuwe paden; hij beperkt zich tot wat algemene phrases over de nieuwe theoretische uitspraken van het XXe Congres betreffende de niet-onvermijdelijkheid van oorlog, de overgang naar het socialisme langs parlementaire weg en de vreedzame coëxistentie.

De kwestie van de persoonsverheerlijking doet de schrijver af met de mededeling, dat de kritiek op partijgenoot Stalin voor "velen van ons" pijnlijke kanten heeft en dat het aan de orde stellen van dit vraagstuk nieuwe impulsen aan de strijd kan geven.

De redactie van "Politiek en Cultuur" zo kondigde partijbestuurder Verhey in het begin van zijn beschouwing aan, stelt zich voor om een aantal vraagstukken, die op het congres aan de orde waren in volgende artikelen te belichten.

Vele kaderleden zullen hierbij misschien een zucht van verlichting slaken, want de partijleiding heeft hen tot nu toe bepaald niet verwend met uitleg en verklaring over het in februari gehouden C.P.S.U.-congres. Alom is er trouwens in de C.P.N. geklaagd over het tekortschieten van de leiding in haar voorlichtende taak.

Wat de gevolgen van de mede daaruit ontstane verwarring zullen zijn is momenteel nog niet te overzien. Incidenteel hebben de gerezen onzekerheden er toe geleid, dat mensen uit de partij traden en "De Waarheid" hebben opgezegd. Deze reeds in het vorige overzicht gesignaleerde onzekerheid veroorzaakt onder de gewone leden bij voortduring een tekort aan activiteit. De kaders proberen wel om, zo goed en zo kwaad als mogelijk is, de zaken op gang te houden, doch juist zij werden door de crisis rond de Stalin-figuur nog het sterkst geschokt.

Geplaatst voor het dilemma meer voorlichting te moeten geven maar het in feite op eigen gezag niet aan te durven, is de partijleiding teruggevallen op haar geschikt lijkende buitenlandse commentaren. Zo nam "De Waarheid" begin mei onder de titel "Het licht en de schaduwen" uit het Franse

partijdagblad de "Humanité" een artikelen-serie over, gere- digeerd door de vooraanstaande Franse commentator, Pierre Courtade. Als een illustratie van de communistische denk- en betoogtrant kan het lezen van deze vertaalde uiteenzet- tingen, waarvan in hoofdstuk I van dit overzicht een korte karakteristiek is gegeven, alleszins worden aanbevolen.

Wisselvallige uitingen.

Met enige verbazing kan men constateren hoe weinig sta- biel de leiding van de C.P.N. in haar denken en zeker in haar uitingen is. Dit spreekt bijzonder sterk uit wat in partijpublicaties de laatste tijd is gezegd over het op het C.P.N.-congres in 1952 aangenomen Beginselprogram.

"De Waarheid" van 26-3-1956 gaf in een ongesigneerd ar- tikel de voorstelling van zaken, dat de Nederlandse partij met haar Beginselprogram van 1952 zelfs zou zijn vooruitge- lopen op gedachten, die op het XXe Congres door Chroestsjow - met betrekking tot de mogelijkheid om langs vreedzame (parlementaire) weg tot het socialisme te komen - werden ont- wikkeld.

In een betoog om het onafhankelijke karakter van de C.P.N. aan te tonen werd gesteld, dat men in Moskou wel degelijk aandacht heeft voor datgene (i.c. het Beginselpro- gram 1952), wat elders gedacht en geschreven wordt.

Veertien dagen later schreef het Partijbestuur in de resolutie over het XXe Congres d.d. 10-4-1956, dat de stel- lingen van dit congres over het langs vreedzame weg tot het socialisme komen, bijdroegen tot verheldering van de inzichten, die aan het in 1952 door de C.P.N. aanvaarde Beginselprogram ten grondslag liggen. Bij nader inzien en in een zeer kort tijdsbestek werd hiermede dus teruggekomen op de eind maart geuite, wel wat zelfvoldane gedachte, dat de Nederlandse partij een positieve bijdrage zou leveren aan de ontwikkeling van het marxisme-leninisme. Kennelijk vond ook de partijleiding de veronderstelling, dat het Beginselprogram van een zo kleine en onbelangrijke partij als de C.P.N., de Sowjetleiders aan het denken zou zetten, al te dwaas.

Desondanks doet Verhey, met negatie van wat in de jongste partijresolutie tot uitdrukking is gebracht, in het hiervorengenoemde mei-nummer van "Politiek en Cultuur" maar weer eens opnieuw de uitspraak, dat het verheugend is vast te kunnen stellen, dat de partij met het Beginsel- program van 1952 reeds een begin heeft gemaakt met de theoretische uitwerking van het vraagstuk van het langs een vreedzame weg bereiken van het socialisme, toegepast op de Nederlandse verhoudingen en omstandigheden.

II/3

Het bestand met de Socialistische Unie.

Op 4 mei 1956 heeft te Amsterdam in het partijgebouw "Felix Meritis" een bespreking plaats gevonden tussen vertegenwoordigers van het partijbestuur van de Socialistische Unie en het dagelijks bestuur van de C.P.N. Het resultaat van deze bespreking - een soort bestand tussen beide partijen - is vastgelegd in het volgende op 7 mei 1956 in "De Waarheid" gepubliceerde gemeenschappelijk communiqué:

1. Beide partijen zullen zich wederzijds van aanvallen op elkaar onthouden in het belang van de strijd voor vrede en socialisme. Zij besluiten in een geest van zakelijkheid te zoeken naar oplossing van de tot heden tussen socialist en communisten bestaande strijdvragen op de grondslag van het marxisme-leninisme, en zij zullen de tussen hen bestaande meningsverschillen in redelijkheid bespreken.
Hiertoe zal een discussierubriek in het dagblad "De Waarheid" worden geopend, waarin de Socialistische Unie en anderen in de gelegenheid zullen worden gesteld hun opvattingen toe te lichten. Duur en omvang van deze discussie worden tussen beide partijen op kameraadschappelijke wijze geregeld.
2. De geest van vijandigheid, waarin in het verleden wederzijds beschuldigingen zijn geuit, wordt door beide partijen verworpen. Een uitlating in "De Waarheid" van 14 februari jl., die door de leiding van de Socialistische Unie als beledigend wordt opgevat, wordt door het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. betreurd en bij deze teruggenomen.
3. De Socialistische Unie beschouwt het in de huidige nieuwe situatie als haar taak, een bemiddelaarsrol te vervullen bij het scheppen van een gunstig klimaat voor wederzijds begrip en samenwerking, teneinde te komen tot de eenheid van de arbeidersklasse en van alle politiek links georiënteerden in Nederland. Om dit doel te dienen heeft de Socialistische Unie thans besloten af te zien van haar voornemen om voor de a.s. Kamerverkiezingen kandidatenlijsten in te dienen.

Zowel de C.P.N. als de Socialistische Unie zijn van mening, dat hun gezamenlijk genomen besluiten mede kunnen bijdragen tot ontspanning in de Nederlandse arbeidersbeweging.

Voor het Dagelijks Bestuur
van de C.P.N.:

P. de GROOT
G. WAGENAAR

Voor het Partijbestuur van
de Socialistische Unie:

C. PRONK
W.H.P. MEIJER.

II/4

II/4

Deze tussen C.P.N. en Socialistische Unie gesloten overeenkomst toont aan, dat de communistische partij bereid is bijzonder ver te gaan bij haar streven naar verbreding en bij het uitvoeren van de in de resolutie van het XXe Congres van de C.P.S.U. vervatte opdracht:
 "Het is van buitengewone betekenis, dat de verdeeldheid in de arbeidersbeweging wordt overwonnen en dat zakelijke contacten tussen de communistische partijen en de socialisten en andere partijen worden aangeknoopt, die bereid zijn de vrede metterdaad te verdedigen, tegen het imperialistische juk te strijden en de nationale belangen van hun volkeren, de democratie en de onafhankelijkheid te verdedigen".

Van vijand tot gesprekspartner.

De Socialistische Unie, die pretendeert de zuivere marxistische grondslag te behouden en die deswege zowel het reformisme van de P.v.d.A. als het stalinisme van de C.P.N. afwijst, ondervond sinds haar oprichting in 1950 felle bestrijding van de zijde van de communistische partij. Deze bestrijding stond niet in verhouding tot de werkelijke politieke betekenis van de Socialistische Unie, die nooit boven het niveau van een enige honderden leden tellend dwergpartijtje is uitgekomen. De C.P.N. vreesde echter de zuigkracht van een tussen communisme en reformisme inliggende partij als de Socialistische Unie en ontketende telkenmale - vooral als er verkiezingen in zicht waren - hevige scheldcampagnes tegen het "scheurmakerspartijtje". De bijzonder grote emotionaliteit, waarmede deze campagnes werden gevoerd, vond stellig mede zijn oorzaak in het feit, dat van de leiding van de Socialistische Unie enige ex-communisten deel uitmaken. Als zodanig zijn te noemen:
 Carlos PRONK - dominerende figuur en drijvende kracht van de Unie - die tot 1931 lid was van de Communistische Partij Holland (C.P.H.) - en die een vurig aanhanger van de "Morele Herbewapening" is en Gerrit ROORDA - eertijds een vooraanstaand C.P.N.-er (o.m. lid Provinciale Staten) met een vrij grote persoonlijke aanhang in Friesland - die in 1949 na een conflict met Paul de GROOT over het karakter, dat de C.P.N. moest hebben, uit de partij trad.

Scheldpartijen oud en nieuw.

Vóór de verkiezingen van 1952 gaf de C.P.N. een brochure getiteld "De Socialistische Unie in dienst der Amerikanen" uit, waarvan vermoedelijk de huidige Waarheid-directeur Cor GEUGJES de auteur is. Pronk werd daarin getypeerd als trotskist, demagoog, agent van Teulings en Drees, van Philips en Van Beuningen en een graag geziene gast in de kringen van de Morele Herbewapening. Roorda werd beschreven als een beginselloze streber, die in de kringen der C.P.N. van huis uit als werktuig derreactie was opgetreden.

II/5

De Socialistische Unie werd in de brochure gekwalificeerd als een door de Amerikaanse wapenfabrikanten en geheime politie in elkaar getimmerd maakwerk met behulp van de gehele collectie trotskisten, provocateurs en profiteurs, die in de loop der jaren de C.P.N. zijn binnengedrongen en er weer zijn uitgegooid.

Dit oordeel was tot voor kort nog niet gewijzigd. Immers in de partijbestuurszitting van 5 en 6 februari 1956 deed propagandasecretaris Harry VERHEY - sprekende over de verkiezingsactie - nog een felle aanval op de Socialistische Unie ("De Waarheid" 14-2-1956). Hij keerde zich scherp tegen scheurmakersgroepjes als de Socialistische Unie, die - aldus het Waarheids-verslag - onder leiding staat van Pronk, een ambtenaar van het departement van Beel en van Roorda, een uit de partij geroyeerde renegaat. Verhey achtte het een taak van alle partijgenoten eerlijke, ontevreden P.v.d.A.-aanhangers duidelijk te maken, dat stemmen op de Socialistische Unie zinloos is, omdat de leiding van deze partij uit politicspionnen en provocateurs bestaat en de Unielijst geen enkele kans maakt de voor een Tweede Kamerzetel benodigde 50.000 stemmen te halen.

Deze uitlatingen waren Carlos Pronk zelfs aanleiding om tegen Verhey een klacht wegens belediging in te dienen.

Telefonisch verzoek.

Het initiatief tot het op 4 mei 1956 tussen de C.P.N. en de Socialistische Unie tot stand gekomen gesprek is van de laatste partij uitgegaan. Op 29 april 1956 werd een - door Pronk en Roorda ondertekend - telegram aan de C.P.N.-leiding gezonden, waarin verzocht werd ogenblikkelijk besprekingen te beginnen om te komen tot een arbeidersbeweging, "die gegrondvest is op de menselijke en wetenschappelijke marxistisch-leninistische beginselen".

De C.P.N.-leiding heeft prompt op het telegram van de Socialistische Unie gereageerd. Reeds op 1 mei vond een verkennende bespreking plaats tussen Carlos Pronk en Harry Verhey, de propaganda-secretaris. Na nog een tweede bespreking op 3 mei 1956 tussen Pronk en Verhey, vond vervolgens op 4 mei de bijeenkomst plaats van het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. en de vertegenwoordigers van het partijbestuur van de Socialistische Unie, die resulteerde in het hierboven weergegeven gemeenschappelijk communiqué.

Kanttekeningen.

Bij het tussen C.P.N. en Socialistische Unie gesloten bestand kunnen de volgende kanttekeningen worden gemaakt:

1. Voorlopig lijkt de C.P.N. de enige partij, die bij de overeenkomst enig direct voordeel heeft behaald. De communisten zijn erin geslaagd de Socialistische Unie er van af te doen zien met een eigen lijst bij de verkiezingen uit te komen. Zij hebben daarmee van het terrein van de verkiezingsstrijd een partijtje geëlimineerd, dat - hoewel het geen grote aantrekkingskracht op het kiezerscorps uitoefende (1952 18.000 stemmen), toch zonder twijfel stemmen van de communistische lijst wegtrok. Waarschijnlijk is het hoofddoel van de communisten bij de bespreking van 4 mei geweest te verhinderen, dat de

II/6

Socialistische Unie met een eigen lijst uitkwam. Het zou de snelheid, waarmee de C.P.N. op een gesprek reageerde, kunnen verklaren. De C.P.N.-leiding moest zich inderdaad haasten, omdat op 8 mei de officiële kandidaatstelling plaats vond en de Socialistische Unie had besloten in een aantal districten aan de verkiezingen deel te nemen.

2. Tegenover dit verlies van een eigen gezicht voor de kiezers verkrijgt de Socialistische Unie de taak een beniddelaarsrol te vervullen bij het scheppen van een gunstig klimaat voor het tot stand brengen van de eenheid van de arbeidersklasse in Nederland. Als zodanig wordt de Unie door de communisten de rol toebedeeld als een soort speerpunt van de C.P.N. te fungeren bij de pogingen van deze partij om een gesprek met andere links georiënteerden tot stand te brengen. Waar de C.P.N.-leiding ook na de nieuwe aanpak van november 1955 nog niet veel verder gekomen was bij haar streven om uit het isolement te geraken, kan de overeenkomst met de Socialistische Unie in dit opzicht als een bescheiden succes voor de partijleiding worden aangemerkt. Dit succes is echter maar uiterst betrekkelijk omdat de reële politieke betekenis van de Socialistische Unie zeer gering is en niet te verwachten is, dat de gesloten overeenkomst met de Unie de C.P.N.-leiding veel verder zal brengen bij haar pogen de P.v.d.A. of de leden van deze partij te benaderen.

3. De Socialistische Unie, die zich in het gemeenschappelijk communiqué bereid verklaart met de communisten te zoeken naar een oplossing van de bestaande strijd-vragen op de grondslag van het marxisme-leninisme, betreedt hiermee een gevaarlijk pad. In feite is de vertegenwoordiging van het partijbestuur van de Unie, die met de C.P.N.-leiding pacteerde, veel verder gegaan dan het beginselprogram van de Unie haar toestaat, omdat dit program zich wel op basis van het marxisme, maar niet van het marxisme-leninisme stelt. Een en ander heeft reeds geleid tot een conflict in de Socialistische Unie. De Amsterdamse afdeling van deze partij heeft geprotesteerd tegen het feit, dat de overeenkomst met de C.P.N. zonder overleg met de leden is tot stand gekomen en verzocht ten spoedigste een partijcongres te beleggen. Van de zijde van het partijbestuur van de Unie is hierop gereageerd met de verklaring, dat, waar de Amsterdamse afdeling er niet in wilde toestemmen haar bezwaren langs organisatorische weg voor te brengen, zij zich daardoor buiten de Unie heeft geplaatst.

II/7

Als zou blijken, dat de mening van de afdeling Amsterdam van de Socialistische Unie door de meerderheid der Unieleeden wordt gedeeld, zou dit wel eens het einde van de Socialistische Unie kunnen betekenen.

4. Met de opening van een discussie-rubriek in "De Waarheid" loopt de C.P.N. niet veel gevaar. Al mogen dan duur en omvang van deze discussie tussen beide partijen op kameraadschappelijke wijze worden geregeld, de C.P.N., die het orgaan voor de publiciteit in handen heeft, trekt toch altijd aan het langste eind.

Wel staat de C.P.N.-leiding voor de moeilijkheid, dat zij haar aanhangers moet verklaren hoe het mogelijk was met de nog tot voor kort als een partij van provocateurs en politierspionnen uitgekreten Socialistische Unie tot een overeenkomst te komen.

Voor het partijdagblad "De Waarheid" dat de overeenkomst in het nummer van 8 mei 1956 commentarieerde, is dit kennelijk geen groot probleem. Hoofdredacteur Marcus Bakker gaf terzake geen enkele verklaring. Hij stelde slechts, dat de snelheid, waarmede een basis voor de verstandhouding met de Socialistische Unie is gevonden, bewijst, dat de ontwikkeling al lang rijp was voor zij naar buiten trad.

Gezien wat de C.P.N. nog korte tijd geleden over de Socialistische Unie ten beste gaf, is het niet te boud, dit verhaal naar het rijk der sprookjes te verwijzen.

De verhouding tot de P.v.d.A.

Na een voorlopig commentaar van F. Baruch ("De Waarheid" 31-3-1956) nam het C.P.N.-partijbestuur in een op 18 april 1956 gepubliceerd "antwoord" stelling tegen een vanwege het partijbestuur van de P.v.d.A. - op 29 maart in "Het Vrije Volk" opgenomen en later als manifest verspreide - tot de communistische kiezers gerichte oproep.

In deze - voor de C.P.N. op een bijzonder moeilijk moment nl. midden in de Stalin-problematiek gelanceerde - oproep wordt de communisten voorgehouden, dat niet alleen Stalin maar de partij en eigenlijk het communistische systeem als zodanig debet staan aan de geopenbaarde, in de Sowjet-wereld begane fouten, tekortkomingen en misdaden.

De communistische kiezers worden opgeroepen met het systeem te breken en hun stem aan de C.P.N. te onthouden.

In het antwoord op de P.v.d.A.-oproep, waarvoor de partijleiding bijna drie weken nodig had, wordt ondanks de omhaal van vele woorden, in feite geen enkele poging gedaan om aan te tonen, dat de aan de dag getreden ont-aardingsverschijnselen niet inhaerent zijn aan het communistische systeem. De partijleiding grijpt liever

II/8

terug naar het bekende "houdt de dief" thema. Indien er, aldus het C.P.N.-antwoord, in de landen, waar de arbeidersklasse regeert, misslagen en overtredingen worden begaan, dan is niet het communistische stelsel, maar het kapitalistisch Amerikaanse stelsel, dat de koude oorlog begonnen is en hem niet wil beëindigen, hiervoor verantwoordelijk.

Ondanks het feit, dat de C.P.N.-leiding door de oproep van de P.v.d.A. bijzonder onaangenaam moet zijn getroffen, heeft zij er wel voor gewaakt, dat haar reactie tot een uitgesproken schelddocument werd. Dat zou niet conform de door het XXe Congres van de C.P.S.U. zo nadrukkelijk voorgeschreven lijn: "voor alles toenadering zoeken tot de socialisten" zijn geweest.

Met deze opdracht van de C.P.S.U. voor ogen doet de partijleiding het P.v.d.A.-partijbestuur zelfs enige voorstellen, die - zou dit bestuur, wat de C.P.N.-leiding moeilijk kan verhoppen, er mede instemmen - de communisten een stapje verder zouden brengen bij hun verwoede pogingen om uit het isolement te geraken.

Aan het P.v.d.A.-partijbestuur wordt voorgesteld de verhouding tussen P.v.d.A. en C.P.N. op zakelijkheid en redelijkheid te gaan instellen en verder de leden en afdelingen van de P.v.d.A. vrijheid te geven met de leden en afdelingen van de C.P.N. onderling van gedachten te wisselen en gemeenschappelijke bijeenkomsten te beleggen.

De verkiezingscampagne.

De Stalin-affaire laat niet na een nadelige invloed uit te oefenen op de activiteiten van de partij in verband met de komende verkiezingen. Later dan enige andere partij maakte de C.P.N. op 21 april 1956 haar verkiezingsprogramma bekend; een programma overigens, dat inzake politieke stellingname van de partij geen nieuwe gezichtspunten opent.

Op dezelfde datum werden de 20 C.P.N.-candidaten bekend gemaakt, die in alle kieskringen op de communistische lijst zullen prijken. Uit de lijst blijkt, dat thans enige personen, die volledig op de achtergrond waren geraakt, weer naar voren worden gehaald.

Met name geldt dit voor de no. 18 geplaatste Berend Blokzijl, thans sociaal redacteur bij "De Waarheid", in 1952 afgezet als voorzitter van de E.V.C. en niet herkozen als lid van het Partijbestuur en in mindere mate voor de no. 9 geplaatste Cor Borst, die tot 1952 lid van de Tweede Kamer was, tot dat jaar als deskundige van de partij in landbouwvraagstukken optrad en in 1955 niet herkozen werd als lid van het partijbestuur. Cor Borst is waarschijnlijk candidaat gesteld, omdat hij, van huis uit een kleine zelfstandige tuinder, nogal enige bekendheid in landbouwkringen

II/9

geniet. Naast de stemmen van de landarbeiders zal zijn naam vooral die van de boeren op kleine en middelgrote bedrijven moeten trekken.

Als no. 12 prijkt op de lijst Ir.S.J.Rutgers uit Amersfoort, een partijgenoot van de oude garde, die in 1919 aan de wieg van de Komintern heeft gestaan. Hij heeft met de als no. 15 geplaatste voorzitter van Nederland-U.S.S.R., de bekende schrijver Theun de Vries, zijn plaats op de candidatenlijst waarschijnlijk te danken aan de omstandigheid dat zij geacht worden enige aantrekkingskracht uit te oefenen in kringen van intellectuelen en kunstenaars.

De als no. 11 op de lijst voorkomende Jan Meertens uit Groningen is een figuur, die tot nu toe in de partij in geen enkel opzicht naar voren trad. Hij wordt kennelijk vanwege zijn voorzitterschap van de Algemene Schippers vereniging door de partijleiding een "brede" figuur geacht, geschikt om in schipperskringen stemmen voor de C.P.N.-lijst te trekken.

Het verkiezingsfonds.

Na de afsluiting van de verkiezingsaandelen-, St.Nicolaas- en Kerstenvelopenactie werd de geldinzameling van het verkiezingsfonds met behulp van steunlijsten en collectebusjes voortgezet.

Als gevolg van de onbevredigende resultaten, hiermede verkregen, werden twee nieuwe financiële campagnes ingezet t.w. de zgn. bouwstenen- en de paspoortaandelenactie. De bouwstenenactie (uitgifte van papieren bouwstenen ad f. 1.--) moest worden gestimuleerd door de in de eerste maanden van dat jaar door de partij gevoerde agitatie inzake het woningprobleem. Bij de paspoortaandelenactie trachtten de communisten munt te slaan uit hun publicaties met betrekking tot het door de Regering niet verstreken van paspoorten aan enige voor- aanstaande C.P.-functionarissen.

Volgens partijpublicaties zou er van de totale landelijke taak voor het verkiezingsfonds t.w. f. 161.850.-- (+ 65% van f. 250.000.--) medio april reeds ca f.120.000.- zijn bijeengebracht.

MANTELORGANISATIES.

Vredesbeweging.

De ontwapeningscampagne, die ter vergadering van de Wereldvredeeraad te Stockholm (5 tot 9 april 1956) werd ontworpen, dient vooral onder de brede massa te worden gepropageerd.

Teneinde personen buiten de communistische invloedssfeer te bereiken, werd voorgesteld een comité te vormen

II/10

voor samenwerking met andere organisaties. Hierdoor gaat de Wereldvredebeweging als het ware dezelfde tactiek volgen als bijv. de Internationale Democratische Vrouwenfederatie en de V.V.L.-Overheid van het W.V.V., die in 1955 respectievelijk het initiatief namen tot oprichting van een "Comité van Moeders voor de Vrede" en een "Comité voor internationale eenheid van actie van vakverenigingen van overheids personeel".

Bovendien werd, naast de algemene oproepen en resoluties een aparte oproep samengesteld door geestelijken en gelovigen van verschillende kerken, ter vergadering aanwezig, aan de geestelijken van de gehele wereld om mee te werken aan de tot standkoming van de "verlossende geest van vertrouwen en begrip, die de grondslag moet worden van een duurzame broederschap der volkeren".

Wellicht zit bij het formen van soorgelijke, afzonderlijke groepjes de gedachte voor, de propaganda onder de massa zoveel mogelijk "los" van de Wereldvrede raad te voeren om andersdenkendenniet al bij voorbaat af te schrikken.

Petitie

Het is niet uitgesloten, dat in Nederland op gelijke wijze breder contact met de niet-communistische bevolkingsgroepen wordt gezocht. Recente persberichten maken nl. melding van een aan de regering gerichtte petitie van een "Comité Stopzetting Atoomproeven", welke het verzoek behelst de regeringsinvloed aan te wenden om een einde te maken aan de proeven met kernwapens.

Tot de ondertekenaars behoort een groot aantal zeer vooraanstaande Nederlandse intellectuelen die beslist niet communistisch georiënteerd zijn. Tevens worden echter de namen vermeld van Dr. W.H. van DOBBEN (communistisch georiënteerd, lid van de Nederlandse Vredesraad), Nico LUIRINK (lid van de C.P.N., secretaris van de Nederlandse Vredesraad), Prof. Dr.M.G.J. MINNAERT (lid van de Nederlandse Vredesraad) en Els de Smit-Kruyt (communiste, lid Ned. Vredesraad).

De vraag rijst of de genoemde personen uit de communistische kring in deze slechts de rol van adhaerenten hebben vervuld, dan wel of zij een doorslaggevende invloed hebben gehad bij de oprichting van het "Comité Stopzetting Atoomproeven".

In elk geval moet worden vastgesteld, dat de activiteit van het comité opvallend goed past in de algemene tactiek van de communistische vredesbeweging. Bovendien vond de oprichting plaats in een tijd, dat de communisten met alle kracht pogen het politieke isolement, waarin zij zich reeds lange tijd bevinden, te verbreken, waardoor het vermoeden dat de vorming van het comité zijn oorsprong vond in een communistisch initiatief wordt versterkt.

II/11

"Europese veiligheid".

Naast de vorming van het "Comité Stopzetting Atoomprower." trekt nog een andere ontwikkeling de aandacht. De reeds sinds jaren bestaande Actiegroep tegen Duitse Herbewapening "Dat Nooit Weer" heeft in april 1956 aan de lezers van het gelijknamige bulletin een circulaire gezonden, waarin wordt medegedeeld, dat de groep in de toekomst zal werken onder de naam "Actiegroep voor Europese Veiligheid". Dit besluit moet gezien worden als een gevolg van het feit, dat het oude werkterrein sinds de vorming van de West-Europese Unie in feite niet meer actueel was. De belangstelling voor het streven van de groep was bovendien beperkt tot nauwelijks duizend personen. Het comité "Dat Nooit Weer" verkeerde dientengevolge voortdurend in financiële moeilijkheden en zag geen kans de uitgave van het nieuwsbulletin voort te zetten.

De lezers van dit blad werd aanbevolen een abonnement te nemen op het weekblad "Vrede" van de Nederlandse Vredesraad. Zij zouden dit gedurende enige weken ter introductie gratis toegezonden krijgen.

Hiermede verdwijnt dus het bulletin "Dat Nooit Weer" uit de circulatie. De actiegroep heeft een nieuw propaganda-object gevonden, dat ook op dit ogenblik een rol speelt in de Russische buitenlandse politiek en bovendien wel de belangstelling zal houden van degenen, die vrees koesteren voor een Duitse hegemonie op het Europese continent.

Vereniging "Nederland-U.S.S.R."

In het kader van de politiek voor internationale ontspanning toont de Sowjet-Unie zelf in toenemende mate belangstelling voor onderling contact en uitwisseling tussen de volkeren.

Een eerste groep Russische touristen verbleef in Nederland van 25 april tot 9 mei j.l. en zal binnenkort door een andere groep worden gevolgd. In haar maandblad van mei 1956 geeft de Vereniging "Nederland-U.S.S.R." een kort overzicht van de thans ontworpen of uitgevoerde reizen van en naar de Sowjet-Unie, ten bewijze dat het contact niet een eenzijdige communistische zaak is, doch van weerskanten wordt begeerd. Aangetoond wordt, dat niet alle reizen door de vereniging worden georganiseerd, zodat zij in geen deele een monopolie-positie bezit.

Door deze ontwikkeling is de positie van "NU" inderdaad verzwakt. Waarschijnlijk is de langzame daling van het ledental hiervan een gevolg. Uiteraard is dit het Hoofdbestuur onwelkom, doch de belangen van de Sowjet-Unie wegen veel zwaarder dan die van de vereniging, zodat "NU" als onderdeel van het communistische propaganda-apparaat met de toebedeelde rol genoeg moet nemen en deze zo goed mogelijk moet meespelen.

II/12

De pogingen van de Russische autoriteiten om door stimulering van de uitwisseling toenadering tussen de volkeren van Oost en West te bevorderen worden gesteund door de verzoenende toon der propaganda in het politieke vlak. Daardoor zijn enige kieren in het IJzeren Gordijn opengetrokken - niet meer en niet verder dan op dit ogenblik door de Russische regering opportuun wordt geacht - waardoor althans een deel van de gevel van het communistische bouwwerk aan het Westerse publiek getoond.

In deze omstandigheden kan een slecht geoutilleerde vereniging als "NU", die vrijwel permanent tot de bedelstaf gedoemd is, nauwelijks van waarde zijn voor verdere ontwikkeling van het contact.

Jeugdbeweging.

In de communistische jeugdorganisaties staat nog steeds het ontspanningselement sterk op de voorgrond. Met Pasen zijn in Oosterhout, Rockanje, Nijverdal en Soest vakantiecampen gehouden. Ook met Pinksteren zullen Festivalkampen worden ingericht te Putten (De Instuif) en in Appelscha. Voor de zomervacantie staan kampen te Vaassen en te Dalftsen op het program.

Op internationaal niveau worden in het kader van de "Zomer van Vriendschap" in vele landen internationale kampen georganiseerd. De Nederlandse communistische jeugdbeweging is wel speciaal geïnteresseerd in een Rijnvaart, welke medio augustus zal plaatsvinden, waarvoor het nationale comité voor de "Zomer van Vriendschap" (secretaresse A. RUEHLING, lid van de Organisatie Raad van de O.P.S.J.) ong. 500 deelnemers verwacht.

In augustus a.s. zal te Moskou een vergadering plaatsvinden van het Internationale Voorbereidingscomité voor het 6e Wereldjeugdfestival. Wellicht zal ook een Nederlandse delegatie daaraan deelnemen.

EXTREMISTISCHE VAKBEWEGING.

Algemeen.

Sinds de vorige verslagperiode hebben zich weinig veranderingen voorgedaan in de situatie van de loonvorming. Het Verbondsbestuur van de E.V.C. heeft aanvankelijk nogal moeilijkheden ondervonden bij zijn pogingen om op basis van de looneisen tot actie te komen. De meeste bedrijfsbonden bleven wat dat betreft naar het oordeel van de leiders van de E.V.C. ver onder de maat.

De communistische vakcentrale streeft er nog naar als het ware een niet-officiële algemene loonronde af te dwingen door een intensieve propaganda-campagne voor verovering van de maximaal toegestane loonsverhoging in alle bedrijfstakken.

II/13

II/13

Deze mededeling is uiteraard ingegeven door de wens in de bedrijven tot eenheid van actie te komen met de leden van het N.V.V. op basis van de geleide loonpolitiek, ondanks het feit dat het N.V.V.-hoofdbestuur bewilligd heeft in differentiatie van de lonen. Het moet de arbeiders duidelijk worden dat de E.V.C. de enige vakbeweging is die niet bereid is ten koste van de arbeiders concessies te doen aan de kapitalisten. Ook hier is in wezen de eenheid met het N.V.V. het doel, de eenheid van actie - zo zij slaagt - het middel.

In sommige bedrijven is het inmiddels tot stakingen gekomen. Bij de bouwvakarbeiders bestaat de moeilijkheid, dat zij dikwijls van werkgever veranderen, zodat bezwaarlijk uitgemaakt kan worden wie van deze patroons aan hen de loonsverhoging moet uitbetalen.

Bij particuliere bedrijven in Amsterdam zijn + 250 schoonmaaksters op 7 mei voor loonsverhoging in staking gegaan. Onlangs werd in "De Waarheid" opgeroepen tot versterking van de solidariteitscampagne.

In het algemeen zijn echter de stakingsacties niet omvangrijk of van lange duur. Op korte termijn zijn de vooruitzichten dan ook niet direct ongunstig, al moet gezegd worden dat door het wisselend verloop van de onderhandelingen in diverse bedrijfstakken onder de werknemers enige spanning bestaat.

40-urige werkweek.

Van 12 tot 15 april werd in Turijn een internationale conferentie voor instelling van een 40-urige werkweek door het W.V.V. georganiseerd. Hier zouden circa 750 personen aanwezig geweest zijn. Een Nederlandse delegatie van 5 man was afgevaardigd door de Chevofa en de A.B.V.

Uiteraard werd de eis tot verkorting van de werkweek gerechtvaardigd genoemd wegens verhoogde arbeidsinspanning en toeneming van het arbeidstempo. Eventuele inwilliging van deze eis door de werkgevers mag echter in geen geval ten koste van de lonen worden verkregen, noch ook mag de strijd tegen opjaagsystemen en voor vakverenigingsrechten in enig opzicht daardoor worden belemmerd.

De conferentie begroette het besluit tot invoering van een 7-urige werkdag en een 40-urige werkweek in de Sowjet-Unie als maatregel, die voor arbeiders in de kapitalistische landen een stimulans zal zijn.

Buitenlandse reizen.

Behalve voor de reis naar Turijn werden tevens enige E.V.C.-leden uitgenodigd voor het bijwonen van de 1-mei viering van de Poolse vakbeweging. Het waren J.J. TWISKER en J.C. van LOVEREN, beiden lid van de A.B.V.

---II/13---

III/1

HOOFDSTUK III - ACTIVITEIT VAN INDONESIËRS, CHINEZEN EN WEST-INDIËRS.

Stakende Ambonnezen.

De Ambo~~n~~ese gemeenschap heeft fel gereageerd op de regeling van het Ministerie van Maatschappelijk Werk betreffende de zelfverzorging. De B.P.R.M.S. heeft diverse vergaderingen belegd met de kampraden en terzake contact opgenomen met het C.R.A.M.S., die zich echter buiten dit geschilpunt wenst te houden.

Stakingen zijn het gevolg geweest en men heeft het plan om zelfs de regering te dagvaarden in kort geding.

De herdenking van het 6-jarig bestaan van de Republiek der Zuid-Molukken op woensdag 25 april 1956 te Den Haag heeft een rustig en ordelijk verloop gehad. De herdenkingsrede is uitgesproken door Ir. J.A. MANUSAMA.

Contactavonden.

In Amsterdam en Rotterdam zijn contactavonden georganiseerd door de Algemene Bond van Zeevarenden (E.V.C.) voor Nederlandse en Indonesische schepelingen. Als sprekers traden o.m. op M. BOSHAART, Bertus BRANDSEN en J. BLANKENZEE.

Ten aanzien van het Comité voor de Lebaranviering (einde Mohammedaanse vastentijd) namen dit jaar communistisch georiënteerde Indonesiërs het initiatief.

Chinezen.

De Chinese gemeenschap in Nederland neemt nog steeds een afwachtende houding aan in verband met de hier gevestigde diplomatieke Vertegenwoordiging van de Chinese Volksrepubliek. De pogingen om tot oprichting te komen van de nieuwe vereniging (waarover dzz. in vorige overzichten is bericht) hadden tot op heden geen resultaat. Op rondgezonden vragenlijsten en concept-statuten is nagenoeg niet gereageerd.

HOOFDSTUK IV - AGENDA

	<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
+	22-25 mei	Wereldconferentie van Juristen	Brussel	I.V.D.J.
	juni (?)	Conferentie over Internationale Samenwerking van Studenten	verm.Zwitserland	I.U.S.
	10-15 juni	Internationale Conferentie van Journalisten	Helsinki	I.O.J.
+	14-17 juni	Internationale Conferentie van Werkende Vrouwen	Boedapest	W.V.V.
	4-8 juli	Internationale Conferentie van Jonge Meisjes	Parijs	W.F.D.J.
	26 aug.-4 sept.	4e Wereldcongres van Studenten	Praag	I.U.S.
+	9-11 november	<u>4e Congres van De Metaal/E.V.C.</u>	Amsterdam	E.V.C.
	december	Internationale Conferentie van Transportarbeiders	-----	V.V.I.-Transport
+	28 juli-11 aug. '57	6e Wereldjeugdfestival	Moskou	W.F.D.J. en I.U.S.
+	1957	4e Wereldcongres van het W.V.V.	-----	W.V.V.

HOOFDSTUK V - OVERZICHT STAKINGEN IN APRIL L/1956.

Afgesloten 15-5-1956.

HOOFDSTUK V - Andere StromingenActiviteit Van Tienen.

Het "Sociaal Weekblad", orgaan van de nationale oppositie, brengt in het april-nummer 1956 een uiteenzetting van zijn standpunt t.a.v. de voormalige N.S.B. en haar doelstellingen, alsmede tegenover de stroming, ... "die als nationaal-socialisme en fascisme bekend staat."...

De auteur stelt voorop diep doordrongen te zijn van de waarheid, dat in redelijkheid nimmer kan worden gedacht aan het doen herleven van wat geweest is. Dit geldt z.i. ook voor de bovengenoemde politieke en ideologische vormen, die thans "geschiedenis" zijn geworden. De schrijver wijst het onderbrengen van de aanhangers der "nationale oppositie" bij de neo-nazi's of neo-fascisten af, en beweert slechts één beginsel te huldigen: het belang van Nederland te dienen en de door zoveel grote gevaren bedreigde eigenaard van het Nederlandse volk te willen behouden. ... "Dit alles neemt niet weg, dat wij een zeer bijzondere belangstelling hebben voor hen, die eenmaal tot de NSB behoord hebben en die uit dien hoofde uitzonderlijk zware offers hebben moeten brengen voor hun politieke overtuiging!....

"Het Sociaal Weekblad" vervolgt, dat deze belangstelling niet berust op de wens om het ideologisch en politiek streven van de voormalige NSB-ers voort te zetten. Het artikel getuigt nochtans, dat de nu betoonde interesse is gegrond op een onwrikbaar geloof ... "dat zij, wat hun politieke overtuiging en de daaruit voortvloeiende gedragingen betreft, veelal zijn miskerd"...

Politiek interessant is het slot van deze redactionale beschouwing, waar nogmaals wordt vastgesteld, dat de belangstelling voor de voormalige N.S.B. derhalve slechts is een belangstelling voor de oud-"politieke delinquenten", wier eer en rechtsherstel het "Sociaal Weekblad" met alle middelen zegt na te streven, zonder verder politiek oogmerk.

Zonder enige overgang wordt vervolgens uit het Beginselprogramma van de "Nederlandse Oppositie Unie" (de naam, waaronder de voormalige "Nederlandse Conservatieve Partij" aan de komende verkiezingen deelneemt) een passage aangehaald, welke treffend tegemoet komt aan verlangens van oud-politieke delinquenten, waarover het redactionele artikel juist had gewaagd.

De aangehaalde passage bepleit:..."Herstel van de rechtsstaat door opheffing van de gevolgen van discriminatie, voortvloeiende uit de tijdens en na de oorlog uitgevaardigde wetten en besluiten en de daarop gegronde rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen"....

Echter wordt er ook - gelet op dit citaat - in het Beginselprogramma van de "Nederlandse Oppositie Unie" op gewezen, dat de partij dus enerzijds strijd voert voor het rechtsherstel van al diegenen, die op grond van hun politieke overtuiging werden vervolgd, doch anderzijds op geen enkele wijze tracht het nationaal-socialisme of fascisme, in welke vorm dan ook, te doen herleven.

Over het "Sociaal Weekblad" en de "Nederlandse Conservatieve Partij" (zoals hiervoren gememoreerd sinds begin '56 Nederlandse Oppositie Unie geheten) werd dzz. in M.O. nr. 11 - 1955 bericht.

HOOFDSTUK Vj-

Overzicht stakingen in April 1956.

V
o
l
g
n
o

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	
Zusterbe- dr. "EMBA - "EVEREST (Emballage- Houthandel) te Rtd.	Het niet uitbetalen v.d. 3 % over 1955 i.v.m. aftrek reeds in dat jaar ontvangen Kerst- gratificatie van 2%.	NVV-bond trachtte te bemiddelen	Geen. NVV-bond zal zaak met di- rectie bespreken om alsnog uitbet. volle 3 % te verkrijgen	1
Machinefa- briek Van Der POL N.V. te Nijkerk	Directie niet bereid 3 % over 1955 uit te keren	-	Directie over- weegt uitke- ring	2
Stuwadoors- bedr. van DIRKZWAGER te Maassluis	Loonkwestie	geen	-	3
Aannemers- bedr. N.V. v/h A.TROOST te Rtd. (werkuitv. BPM-terrein Pernis)	eis tot uitbetaling 3 % over 1955	NVV-be- stuurder be- middelde	NVV zal met Di- rectie overleg plegen	4

